

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 lipca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. uchylił wydane w dniu 30 maja 2016 r. dla M. D., prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...) M. D. w M., zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mające zastosowanie dla osoby uprawnionej, na formularzu A1, na okres od 1 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r.

Organ rentowy wskazał, że z analizy dokumentów dotyczących wykonywania przez ubezpieczonego pracy w okresie od 1 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r. wynika, że nie wykonywał on w tym czasie znacznej części pracy w ramach działalności na terenie Polski, tj. na terenie kraju swojego miejsca zamieszkania. W związku z tym nie podlegał w tym okresie ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

W odwołaniu od tej decyzji M. D. domagał się ponownego rozpoznania sprawy przy uwzględnieniu dodatkowych faktur, których nie uwzględniła zaskarżona decyzja, w szczególności faktury nr (...).

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podając okoliczności zawarte w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV U 1355/17 Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił odwołanie M. D..

Na podstawie akt organu rentowego, rachunków, faktur oraz ewidencji przychodów (k.3-34 i 73 a.s.) ustalił Sąd, że odwołujący się od 11 kwietnia 2016 r. prowadzi na własny rachunek pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą Firma (...) M. D. w M.. Ubezpieczony na stałe zamieszkuje w Polsce, przy ul. (...) w M.. W dniu 24 maja 2016 r. złożył wniosek o wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym dla osoby, która normalnie wykonuje działalność na własny rachunek w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich UE na podstawie art.13.2 rozporządzenia Parlamentu i Rady (WE) nr 883/2004 na okres od 1 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r. We wniosku wskazał, że 20% działalności (pod względem obrotu/dochodu, czasu pracy i liczby świadczonych usług) ma zamiar wykonywać w Polsce, a pozostałe 80% w Niemczech.

W dniu 30 maja 2016 r. organ rentowy wydał mu zaświadczenie A1 o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej, stwierdzające że jako osoba pracująca na własny rachunek w dwóch lub w kilku państwach członkowskich, w okresie od 1 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r. w zakresie zabezpieczenia społecznego podlega ustawodawstwu polskiemu.

W dniu 14 kwietnia 2017 r. M. D. złożył wniosek o wydanie kolejnego zaświadczenia A1 na okres od 1 maja 2017 r. do 30 kwietnia 2018 r. Organ rentowy dokonał analizy dokumentów potwierdzających wykonywanie przez odwołującego się pracy na terenie Polski i Niemiec za okres od 1 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r., po czym wydał zaskarżoną decyzję.

Wskazał nadto Sąd, że M. D. z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 1 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r. osiągnął przychody:

- w dniu 12 maja 2016 r. 5.242,56 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura nr (...),

- w dniu 31 maja 2016 r. 5.040,49 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura nr (...),

- w dniu 30 czerwca 2016 r. 17.929,67 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura

nr (...),

- w dniu 25 lipca 2016 r. 11.303,80 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura nr (...),

- w dniu 30 sierpnia 2016 r. 10.335,81 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura nr (...),

- w dniu 31 sierpnia 2016 r. 15.876,05 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura nr (...),

- we wrześniu 2016 r. 4.500 zł – usługa wykonana w Polsce, faktura nr (...),

- w dniu 31 października 2016 r. 12.922,96 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura nr (...),

- w dniu 28 listopada 2016 r. 3.469,75 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura nr (...),

- w dniu 30 listopada 2016 r. 2.872,64 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura nr (...),

- w dniu 14 stycznia 2017 r. 14.700 zł – usługa wykonana w Polsce, rachunek nr (...),

- w dniu 20 stycznia 2017 r. 3.000 zł – usługa wykonana w Polsce, rachunek nr (...)

- w dniu 15 lutego 2017 r. 5.539,65 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura nr (...),

- w dniu 21 lutego 2017 r. 10.510,79 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura nr (...),

- w dniu 10 marca 2017 r. 8.719,72 zł – usługa wykonana w Niemczech faktura nr (...),

- w dniu 15 marca 2017 r. 1.298,85 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura nr (...),

- w dniu 5 kwietnia 2017 r. 6.364,37 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura nr (...),

- w dniu 17 kwietnia 2017 r. 7.735,96 zł – usługa wykonana w Niemczech, faktura nr (...),

- w dniu 29 kwietnia 2017 roku 6.200 zł – usługa wykonana w Polsce, rachunek nr (...)

Łącznie w okresie od 1 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej ubezpieczony osiągnął przychód w kwocie 153.563,07 zł, w tym 28.400 zł z tytułu usług świadczonych w Polsce i 125.163,07 zł z tytułu usług świadczonych w Niemczech. Z rachunku matematycznego wynika, że w spornym okresie uzyskał 18,49% przychodu w Polsce i 81,51% w Niemczech. Jednocześnie w Polsce wykonał 21,05% wszystkich usług (4 z 19), a pozostałe 78,95% w Niemczech (15 z 19).

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd Okręgowy w Częstochowie przytoczył treść art.13 ust.2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (rozporządzenie podstawowe) oraz art. 14 ust. 8 i ust. 9 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i stwierdził, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podał Sąd, że do celów stosowania art. 13 ust. 2 lit. b rozporządzenia podstawowego „centrum zainteresowania” dla działalności osoby wykonującej działalność na własny rachunek określa się z uwzględnieniem wszystkich aspektów jej działalności zawodowej, a zwłaszcza miejsca, w którym znajduje się jej stałe miejsce prowadzenia działalności, zwyczajowego charakteru lub okresu trwania wykonywanej działalności, liczby świadczonych usług oraz zamiaru tej osoby wynikającego ze wszystkich okoliczności (ust. 9).

Zdaniem Sądu ze stanu faktycznego sprawy ustalonego w oparciu o wszystkie przedłożone przez odwołującego się rachunki i faktury za okres od 1 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r. wynika, że w tym czasie nie wykonywał on znacznej części pracy na terenie Polski, zarówno według kryterium ilości wykonanych usług (na terenie Polski 21,05%), jak i według kryterium osiągniętego przychodu (18,49% w Polsce), wobec wymaganych przytoczonymi przepisami 25% (w obu przypadkach). W konsekwencji w spornym okresie nie mógł podlegać ustawodawstwu polskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Zauważył nadto Sąd, że organ rentowy błędnie wydał ubezpieczonemu w dniu 30 maja 2016 r. zaświadczenie A1 ustalające na okres od 1 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r. jako ustawodawstwo właściwe w zakresie zabezpieczenia społecznego, ustawodawstwo polskie. Z wniosku M. D. z dnia 24 maja 2016 r. wprost wynikało bowiem, że planuje on w tym okresie wykonywać w Polsce jedynie 20% swojej działalności, pozostałe 80% w Niemczech. Natomiast zgodnie z art. 13 ust. 2 rozporządzenia podstawowego w związku z art. 14 ust. 8 rozporządzenia wykonawczego warunkiem koniecznym dla takiego ustalenia byłoby wykonywanie przez odwołującego się na terenie Polski co najmniej 25% działalności.

W konsekwencji Sąd Okręgowy w Częstochowie na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok zaskarżył M. D. działający przez pełnomocnika będącego adwokatem zarzucając:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności nierozpoznanie co do istoty sprawy, a także art. 328 § 2 kpc poprzez nierozważenie w uzasadnieniu wyroku całości materiału zebranego w sprawie, niepełne wyjaśnienie przyczyn, dla których Sąd I instancji pewne okoliczności uznał za udowodnione, a innym nie dal wiary, a w szczególności brak jakiegokolwiek uzasadnienia w zakresie pominięcia dowodów zgłoszonych przez niego w postaci dodatkowych faktur, jak również okoliczności związanych z jego stanem zdrowia i pobytem w szpitalach w okresie od dnia 1 maja 2016 r. do dnia 30 kwietnia 2017 r., które zostały przedłożone organowi rentowemu, a których celowo nie dołączono do akt sprawy. Sąd I Instancji nie zwrócił się również o nadesłanie tych dokumentów, mimo wskazania, że zostały one przedłożone. Okoliczności te mają kluczowe znaczenie dla rozpoznania sprawy.

II. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż odwołujący się nie mógł podlegać ustawodawstwu polskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego, mimo że taki zamiar i cel został przez niego wyrażony, zaś przyjęte przez organ rentowy i Sąd I instancji kryteria w postaci dochodu oraz ilości zleceń nie są miarodajne, gdyż nie uwzględniają ani czasu trwania poszczególnych zleceń, który był dłuższy dla usług świadczonych w Polsce, aczkolwiek za niższe wynagrodzenie, jak również okresu przebywania przez niego w szpitalach z powodu stanu zdrowia, które przyczyniło się do powstania pozornych dysproporcji, które Sąd wadliwie uznał za kluczowe.

III. naruszenie prawa materialnego, a konkretnie:

1. art. 13 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w związku z art. 14 ust. 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego poprzez błędne zastosowanie tego przepisu i ustalenie, że wykonywanie przez niego usług na terenie Polski miało charakter marginalny, mimo że wskazana w przepisie art.14 ust.8 proporcja ma charakter „orientacyjny” nie zaś wiążący, zaś wynagrodzenie w Niemczech za znacznie krócej trwającą usługę jest znacznie wyższe niż odpowiadające mu wynagrodzenie w Polsce za taką samą usługę,
2. art. 16 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) z dnia 16 września 2009 r. poprzez zaniechanie przez organ rentowy nawiązania kontaktu z właściwą instytucją ubezpieczeniową w Niemczech i samodzielne określenie przez polski organ rentowy ustawodawstwa, jakiemu podlega ubezpieczony,
3. art. 14 ust. 9 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) z dnia 16 września 2009 r. przez jego zupełne pominięcie przez Sąd I instancji - w zakresie w jakim ubezpieczony przebywał w szpitalu w dłuższym okresie nie mogąc wykonywać pracy zarobkowej jak również pominięcie innych istotnych okoliczności takich jak: stałe miejsce prowadzenia działalności, zwyczajowy charakter lub okres trwania wykonywanej działalności i poszczególnych zleceń, liczby świadczonych usług oraz zamiaru tej osoby wynikającego ze wszystkich okoliczności,
4. art.12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego poprzez bezzasadne wyłączenie z ubezpieczenia z powołaniem się, że jako płatnik nie świadczył w powyższym okresie usług na terenie Polski i w związku z tym nie prowadził działalności w znacznym zakresie oraz naruszenie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez poczynienie ustaleń faktycznych i wydanie decyzji o wyłączeniu z ubezpieczenia za okres nieobjęty kontrolą.

W oparciu o powyższe zarzuty wniósł o zmianę wyroku i uwzględnienie odwołania oraz zasądzenie od ZUS na swoją rzecz kosztów postępowania w sprawie, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych oraz 17 zł tytułem opłaty za pełnomocnictwo, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Pełnomocnik skarżącego, po przytoczeniu art. 14 ust. 9 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego zarzucił, że okoliczności dotyczące „centrum zainteresowania” dla działalności osoby wykonującej działalność na własny rachunek nie zostały zweryfikowane w żaden sposób ani przez organ rentowy, ani też przez Sąd I instancji, mimo że odwołujący się wskazywał, iż z powodów od niego niezależnych – a to pobytu w szpitalu i choroby – utrudniono mu wykonywanie pracy na własny rachunek w tym czasie. Organ rentowy nie uwzględnił przedłożonej dokumentacji medycznej, mimo że od 1 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r. M. D. z powodu przepukliny dwukrotnie przebywał w szpitalu, zaś potem w okresie rekonwalescencji nie był w stanie wykonywać działalności zarobkowej, co było sprzeczne z jego rzeczywistym zamiarem dotyczącym świadczenia usług w Polsce.

Podniósł nadto, że ZUS nie zastosował ani przed wydaniem zaświadczeń A1 na rzecz odwołującego się, ani też przed wydaniem zaskarżonej decyzji wycofującej wydane uprzednio zaświadczenia A1, właściwej procedury stosowania art.13 rozporządzenia podstawowego, do czego obligował go art.16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W rezultacie organ rentowy wydał w formie decyzji rozstrzygnięcie, którego akceptacja spowodowałaby zaistnienie skutku niedopuszczalnego w świetle fundamentalnej zasady, na jakiej oparto unijne regulacje w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a mianowicie zasady jedności ustawodawstwa. Co istotne uchybień tego rodzaju nie można usunąć w toku postępowania sądowego.

W dalszej części apelacji pełnomocnik skarżącego szczegółowo przedstawił procedurę ustalania ustawodawstwa właściwego określoną w art.16 rozporządzenia wykonawczego.

Podkreślił, że stosownie tej procedury jest obligatoryjne dla organu – zarówno przed wydaniem zaświadczenia A1 dla osoby zainteresowanej podejmującej pracę zarobkową w innym państwie członkowskim i ubiegającej się o pozostanie w krajowym systemie ubezpieczenia społecznego na podstawie dyspozycji normy kolizyjnej wyrażonej w art. 13 rozporządzenia podstawowego, jak i w przypadku wycofania wydanych już zaświadczeń A1 na podstawie art. 5 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego. W ustalonym stanie faktycznym sprawy brak jest danych wskazujących na to, aby instytucja niemiecka wskutek powzięcia wątpliwości co do ważności wydanych zaświadczeń A1 lub dokładności przedstawienia w nich okoliczności, zwróciła się do polskiej instytucji o ich wycofanie w trybie art. 5 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, co wydaje się być warunkiem sine qua non w świetle art. 5 ust. 1 wszczęcia procedury ich niezbędnej weryfikacji (art. 5 ust. 3).

Sąd I Instancji dokonał pominięcia sytuacji prawnej ubezpieczonego wynikającej z wydanych wcześniej zaświadczeń na formularzu A1 i bez wszczęcia procedury koordynacji, o której mowa w art. 16 rozporządzenia nr 987/2009.

Pełnomocnik skarżącego odwołał się również do orzecznictwa Sądu Najwyższego w kwestii wszczęcia procedury koordynacji określonej w art. 16 rozporządzenia wykonawczego, przytaczając je.

Podniósł także, iż ZUS nie mógł pominąć sytuacji, jaką sam stworzył wydając zaświadczenia na formularzu A1, które zawiera kluczową informację dla instytucji zabezpieczenia społecznego w innych państwach członkowskich, że dana osoba podlega już ubezpieczeniom społecznym w Polsce.

Jeżeli po wydaniu takiego zaświadczenia organ rentowy nabiera wątpliwości co do rzeczywistego świadczenia usług (wykonywania pracy) na terenie Polski i podlegania ubezpieczeniom społecznym w Polsce, rozstrzygnięcie tych wątpliwości musi nastąpić w ramach współpracy z organami odpowiedniego państwa członkowskiego, które muszą mieć świadomość, co do zmiany sytuacji wynikającej z wydanych zaświadczeń A1 osoby podlegającej ubezpieczeniom (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2017 r., sygn. II UZ 109/17 – nie publik. i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2017 r., sygn. III UK 42/16, LEX nr 2238234).

Podkreślił również, że w rozstrzyganej sprawie ZUS podważył zaświadczenia wydane za okres niemal roku. Nagła zmiana stanowiska polskiego organu rentowego podjęta samodzielnie w tak istotnej kwestii jest niedopuszczalna, wymaga współpracy z niemieckim organem rentowym, który może zakwestionować stanowisko ZUS, a w przypadku, gdyby je podzielił, może wszcząć postępowanie o zapłatę zaległych składek.

Tym samym organ rentowy dokonał nieuprawnionej „samodzielnej” oceny stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia w Niemczech.

Postępowanie ZUS mogło w istocie doprowadzić do wyłączenia M. D. z ubezpieczeń w Polsce, zaś niemiecki organ rentowy (kierując się poprzednio wydanym poświadczeniem przez ZUS) miał podstawy do odmowy objęcia go ubezpieczeniami w Niemczech. Tymczasem, z zasad koordynacji wynika niedopuszczalność takiej sytuacji i aby wykluczyć możliwość takich przypadków wprowadzono wymóg wzajemnych uzgodnień między instytucjami ubezpieczeniowymi państw członkowskich.

Pełnomocnik ubezpieczonego stwierdził też, że bez znaczenia jest okoliczność, iż w ocenie ZUS umowy dotyczące świadczenia usług na terenie Polski miały charakter marginalny, gdyż z treści art. 13 zd. II rozporządzenia podstawowego wynika, że art. 16 rozporządzenia wykonawczego stosuje się we wszystkich przypadkach objętych tym artykułem. Oznacza to, że także w przypadku uznania przez instytucję państwa członkowskiego, iż jedna praca ma charakter marginalny, konieczne jest przeprowadzenie stosownej procedury uzgodnieniowej między właściwymi instytucjami państw członkowskich.

ZUS powinien więc uruchomić procedury określone w art. 16 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego i w ramach tej procedury ponownie zbadać okoliczności sprawy (m.in. w kontekście wykonywanych czynności na podstawie umów cywilnoprawnych w zakresie usług oraz wzajemnego stosunku wykonywania tych czynności względem siebie).

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na swoją rzecz od M. D. kosztów postępowania apelacyjnego tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna.

Spór w rozstrzyganej sprawie dotyczył zasadności uchylecia przez organ rentowy zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej wydanego w dniu 30 maja 2016 r. M. D. na okres od dnia 1 maja 2016 r. do dnia 30 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie prawidłowo ustalił okoliczności faktyczne sprawy, dokonał trafnej oceny zebranego materiału wyciągając słuszne wnioski końcowe, jak również zastosował właściwe przepisy prawne. Zarówno ustalenia faktyczne, jak i ocenę dokonaną przez Sąd I instancji w pełni podziela Sąd Apelacyjny, stąd też za zbędne uznano ich ponowne przytaczanie w tym miejscu.

Wskazać zatem jedynie należy, że zgodnie z art. 13 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L.2004.166.1 – rozporządzenie podstawowe) osoba, która normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w dwóch lub w kilku państwach członkowskich podlega:

- a) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym państwie członkowskim lub
- b) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się centrum zainteresowania dla jej działalności, jeżeli osoba ta nie zamieszkuje w jednym z państw członkowskich, w których wykonuje ona znaczną część swej pracy.

Z kolei w myśl art. 14 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L.2009.284.1 – rozporządzenie wykonawcze), do celów stosowania art. 13 ust.

1 i 2 rozporządzenia podstawowego „znaczna część pracy najemnej lub działalności na własny rachunek” wykonywana w państwie członkowskim oznacza znaczną pod względem ilościowym część pracy najemnej lub pracy na własny rachunek wykonywanej w tym państwie członkowskim, przy czym nie musi to być koniecznie największa część tej pracy.

W celu określenia, czy znaczna część pracy jest wykonywana w danym państwie członkowskim, należy uwzględnić w przypadku pracy na własny rachunek – obrót, czas pracy, liczba świadczonych usług lub dochód (lit. b).

W ramach ogólnej oceny, spełnienie powyższych kryteriów w proporcji mniejszej niż 25% tych kryteriów wskazuje, że znaczna część pracy nie jest wykonywana w danym państwie członkowskim.

Natomiast art. 14 ust. 9 rozporządzenia wykonawczego stanowi, że do celów stosowania art. 13 ust. 2 lit. b) rozporządzenia podstawowego „centrum zainteresowania” dla działalności osoby wykonującej działalność na własny rachunek określa się z uwzględnieniem wszystkich aspektów jej działalności zawodowej, a zwłaszcza miejsca, w którym znajduje się jej stałe miejsce prowadzenia działalności, zwyczajowego charakteru lub okresu trwania wykonywanej działalności, liczby świadczonych usług oraz zamiaru tej osoby wynikającego ze wszystkich okoliczności.

Sąd Okręgowy w Częstochowie – wbrew zarzutom podniesionym w apelacji – uwzględnił wskazane kryteria dokonując szczegółowej analizy przedstawionych przez skarżącego faktur oraz rachunków dotyczących usług świadczonych w okresie od dnia 1 maja 2016 r. do dnia 30 kwietnia 2017 r. i prawidłowo przyjął, że M. D. nie wykonywał znacznej części pracy w Polsce, jak również, że „centrum zainteresowania” dla działalności prowadzonej przez niego nie znajdowało się w Polsce. Powyższe okoliczności jednoznacznie wynikają z zestawienia wszystkich usług wykonanych przez niego we wskazanym okresie zarówno pod względem uzyskanego przychodu (18,49% w Polsce, 81,51% w Niemczech), jak również ilości zrealizowanych usług (4 z 15 w Polsce, co stanowiło 21,5% wszystkich usług).

Zauważyć dodatkowo należy, że – jak wynika z informacji zawartej w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej – skarżący rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej od 11 kwietnia 2016 r. i od początku zamierzał świadczyć usługi w znacznej części (80%) na terenie Niemiec (por. wnioski o wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym w aktach ZUS).

W ocenie Sądu Apelacyjnego przebywanie przez M. D. w spornym okresie w szpitalu i nie świadczenie w tym czasie pracy nie ma wpływu na dokonaną przez Sąd I instancji ocenę. Skarżący nie wykazał bowiem, aby w miesiącach, w których był niezdolny do pracy z powodu choroby miał zawarte umowy na wykonywanie usług w Polsce i że ewentualny przychód uzyskany z ich realizowania mógłby znacząco wpłynąć na zmianę proporcji ustalonych przez Sąd Okręgowy w Częstochowie. Przypomnieć w tym miejscu ponownie należy, że jego zamiarem było wykonywanie działalności w znacznej części na terenie Niemiec (v. powołany wcześniej wniosek o wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym).

W świetle przedstawionych okoliczności organ rentowy miał podstawy do wycofania wystawionego M. D. w dniu 30 maja 2016 r. zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającego zastosowanie do osoby uprawnionej, określającego jako ustawodawstwo mające zastosowanie – ustawodawstwo polskie.

Zgodzić należy się – co do zasady – ze skarżącym, że uchylenie decyzją z dnia 20 lipca 2017 r. wskazanego zaświadczenia powinno nastąpić z zachowaniem procedury określonej w art.16 rozporządzenia wykonawczego (v. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2017 r., sygn. II UZ 109/17, OSNP 2018/8/114).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego poinformowanie przez ZUS pismem z dnia 21 stycznia 2020 r. niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej o uchyleniu zaświadczenia A1 wydanego

w dniu 30 maja 2016 r. i ustalenie, że w okresie od 1 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r. M. D. podlega niemieckiemu ustawodawstwu oraz brak stanowiska tej instytucji do dnia rozprawy apelacyjnej, uznać można za zachowanie określonego powyżej trybu.

Ewentualne uchylenie zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy temu organowi do rozpoznania w celu zastosowania procedury wskazanej w art.16 rozporządzenia wykonawczego – w świetle wskazanych okoliczności – byłoby bezcelowe.

Mając powyższe względy na uwadze, skoro apelacja okazała się bezzasadna, Sąd II instancji na mocy art. 385 kpc oddalił ją.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zachodziły podstawy do odstąpienia od obciążenia skarżącego kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Zgodnie z art. 102 kpc w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Zdaniem Sądu II instancji za okoliczności takie uznać należy wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej w dniu 30 maja 2016 r. określającego dla M. D. jako właściwe ustawodawstwo polskie z pominięciem informacji zawartych w jego wniosku o wydanie takiego zaświadczenia (zamiar wykonywania w 80% pracy w Niemczech) oraz poinformowanie niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej o uchyleniu zaświadczenia A1 dopiero w toku postępowania apelacyjnego.

/-/ SSA A.Kolonko /-/ SSA W.Bzibziak /-/ SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia